Bijlage bij kabinetsreactie initiatiefnota van het lid Ceder over het effectiever oplossen en duurzaam voorkomen van problematische schulden

Voorkomen van schulden

3.1 Grensbedrag voor kredietwaardigheidstoetsing verlagen naar € 0

Initiatiefnemer stelt voor het grensbedrag voor kredietwaardigheidstoetsing te verlagen naar € 0 (oftewel een toets voor alle kredieten), zodat kredietverstrekkers voor ieder krediet moeten toetsen of de klant de lasten kan dragen.

Het kabinet onderschrijft het belang van een zorgvuldige kredietwaardigheidsbeoordeling om overkreditering en problematische schulden te voorkomen. Daarbij is het van belang onderscheid te maken tussen de kredietwaardigheidsbeoordeling, de wijze waarop deze wordt uitgevoerd en de raadpleging van het Bureau Krediet Registratie (BKR).

Met de implementatie van de Europese herziene richtlijn consumentenkrediet (CCDII) wordt de bescherming uitgebreid, onder meer doordat ook *Buy Now, Pay Later* (BNPL) onder het reguliere kader voor consumentenkrediet komt te vallen. Daarmee wordt beoogd ook bij relatief kleine kredieten onverantwoorde kredietverlening en overkreditering tegen te gaan.

Op grond van de Wet op het financieel toezicht (Wft) geldt nu al de verplichting om altijd voorafgaand aan kredietverlening te beoordelen of het krediet verantwoord kan worden verstrekt, ongeacht het bedrag. Het grensbedrag voor de kredietwaardigheidstoets staat dus al op € 0 en blijft op € 0.

In het wetsvoorstel is – conform de CCDII – expliciet gemaakt dat een aanbieder bij een kredietwaardigheidsbeoordeling rekening moet houden met de aard, duur, waarde en risico's van het krediet. De omvang van de beoordeling wordt verder ingevuld door het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo) en de sector, in samenspraak met de AFM. Dat is ook de huidige praktijk.

In het concept-Implementatiebesluit herziene richtlijn consumentenkrediet (hierna: concept-Implementatiebesluit) zijn enkele wijzigingen voorgesteld in het BGfo. Het Implementatiebesluit wordt op korte termijn voorgelegd aan de Raad van State voor advies. Op grond van het concept-Implementatiebesluit wordt aanbieders verplicht om voorafgaand aan iedere krediet het BKR te raadplegen. De huidige grens is € 250 en gaat dus naar € 0.

Daarnaast geldt op grond van het huidige BGfo een grens van € 1.000 voor de verplichting om financiële informatie van de consument te verifiëren. Bij kredieten tot € 1.000 mag een kredietaanbieder er momenteel nog van uitgaan dat de door een consument opgegeven informatie, bijvoorbeeld over de hoogte van het inkomen, klopt. De vaste verificatiegrens van € 1.000 wordt geschrapt. Aanbieders moeten indien zij van de consument informatie verkrijgen, deze informatie verifiëren, wederom ongeacht de hoogte van het krediet.

Het concept-Implementatiebesluit regelt dat voor kredieten tot € 100 kan worden volstaan met een raadpleging van BKR en een raadpleging van het Centrale curatele- en bewindregister (CCBR).

Daarmee komt de implementatie van de CCDII op belangrijke onderdelen tegemoet aan de doelstelling van het voorstel om ook bij kleine kredieten de bescherming van consumenten te versterken.

In de beantwoording[1] van het informatieverzoek van de rapporteurs Van Eijk (VVD) en Ceder (ChristenUnie) aan de minister van Financiën over de behandeling van de Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet, wordt tevens nader toegelicht welke huidige en toekomstige eisen gelden voor de hoogte en invulling van de kredietwaardigheidsbeoordeling per product.

[1] Brief minister van Financiën van 22 september 2026, 2026D45354.

3.2 Realiseer wettelijk vereiste waterdichte leeftijdsverificatie voor BNPL

Met de aanstaande implementatie van de nieuwe Richtlijn Consumentenkrediet wordt de wettelijke leeftijdsgrens expliciet gemaakt ook voor BNPL-dienstverlening en wordt het expliciet verboden om krediet te verstrekken aan minderjarigen. Initiatiefnemer stelt voor om aan de wettelijke leeftijdsverificatie een verplichting tot gebruik van een waterdicht systeem te koppelen en dat het kabinet dit voorstel verwerkt in de wet die de aangepaste Richtlijn Consumentenkrediet implementeert.

Het kabinet onderschrijft het belang van effectieve leeftijdsverificatie bij BNPL en heeft zich hier de afgelopen jaren actief voor ingezet. Minderjarigen mogen geen gebruikmaken van BNPL. Vier grote BNPL-aanbieders hebben zich daarom in een gezamenlijke gedragscode gecommitteerd aan leeftijdsverificatie. In aanloop naar de implementatie van de CCDII hebben de aanbieders zich ertoe verbonden om bij alle klanten de leeftijd te verifiëren.

De gedragscode is een vorm van zelfregulering en biedt daarmee vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen al een belangrijke waarborg. Tegelijkertijd is het kabinet van mening dat bescherming van minderjarigen niet uitsluitend afhankelijk moet zijn van vrijwillige naleving door aanbieders. Daarom wordt leeftijdsverificatie met de implementatie van de CCDII wettelijk verankerd. De wet schrijft voor dat aanbieders voorafgaand aan het sluiten van een kredietovereenkomst de leeftijd van de consument adequaat moeten verifiëren en verbiedt het aanbieden van BNPL aan minderjarigen. Daarmee wordt de bescherming die nu via zelfregulering wordt geboden, omgezet in een wettelijke verplichting.

In het wetsvoorstel is toegelicht dat het aan marktpartijen is om (al dan niet) in samenspraak met de AFM te kiezen voor een geschikte methode van leeftijdsverificatie. De verificatiemethode wordt niet wettelijk voorgeschreven. Het wordt op dit moment niet noodzakelijk geacht om nadere voorschriften te stellen. Voor aanbieders geldt al op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) dat zij de identiteit van klanten dienen vast te stellen en te verifiëren of de door de klant verstrekte identiteit overeenkomt met zijn werkelijke identiteit. Leeftijdsverificatie kan onderdeel zijn van het «ken uw klant»-proces. Bovendien wordt zo rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen. Als er in de toekomst betere methoden worden ontwikkeld, dan zijn die ook toegestaan. Het voorschrijven van één methode zou dan averechts kunnen werken. De AFM houdt ook toezicht op de naleving van deze verplichtingen en kan in geval van niet-naleving handhavend optreden.

3.3 Vereis dat jongeren tot 21 jaar bij aankoop via achterafbetaaldienst minstens één termijn betalen

Initiatiefnemer stelt voor om het verplicht te maken dat gebruikers van BNPL-dienstverlening onder de 21 jaar gebruik moeten maken van afbetaling in meerdere termijnen en dus geen gebruik mogen maken van het volledig achteraf betalen van een aankoop.

Het kabinet deelt de zorg over de risico's van BNPL voor jongeren en zet zich in om problematische schulden als gevolg van achteraf betalen zoveel mogelijk te voorkomen. Met de implementatie van de CCDII worden BNPL-diensten onder het wettelijke kader voor consumentenkrediet gebracht. Hierdoor gaan onder meer regels gelden voor kredietwaardigheidsbeoordeling, BKR-raadpleging en -registratie, informatieverstrekking en reclame. Daarnaast wordt BNPL voor minderjarigen verboden.

Een verplichting om jongeren tot 21 jaar bij gebruik van een achterafbetaaldienst vooraf ten minste één termijn te laten betalen, acht het kabinet binnen het huidige Europese kader niet mogelijk. De CCDII kent een maximumharmonisatiekarakter. Waar de richtlijn regels harmoniseert, mogen lidstaten daarvan in beginsel niet afwijken. Een aanvullende nationale verplichting die op dergelijke mate ingrijpt in de voorwaarden van de kredietovereenkomst, voor een specifieke leeftijdsgroep wordt daarom door het kabinet niet mogelijk geacht.

Het kabinet kiest er daarom voor om jongeren via de maatregelen die binnen het Europese kader mogelijk zijn beter te beschermen. Naast het verbod op BNPL voor minderjarigen en de verplichte leeftijdsverificatie gaat voor meerderjarige gebruikers, ongeacht leeftijd, de bredere bescherming van de CCDII gelden. Hiermee wordt beoogd het risico op onverantwoorde kredietverlening en problematische schulden ook onder jongvolwassenen te beperken.

3.4 Rechtvaardige boetes door het CJIB

Initiatiefnemer stelt dat verkeersboetes een disproportionele hoogte hebben en dat de sanctionering kan leiden tot (vergroting van) schuldenproblematiek. Initiatiefnemer stelt daarom voor om:

De kosteloze betalingsherinnering bij Wahv-boetes wettelijk te verplichten en structureel te financieren; waarvoor het Kabinet voor eind 2026 een wetsvoorstel naar de Kamer moet toesturen.

Op 1 juli 2026 is het CJIB als pilot gestart met het versturen van een kosteloze betalingsherinnering bij verkeersboetes om verhogingen te helpen voorkomen. Zo kan worden bekeken of een herinnering ervoor zorgt dat mensen die zijn vergeten te betalen dit alsnog doen of een betalingsregeling treffen en zo ophogingen voorkomen. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) volgt en evalueert de effecten van de pilot gedurende de looptijd van anderhalf jaar. Over de uitkomsten van de pilot wordt uw Kamer geïnformeerd.[2]

Het kabinet neemt deze maatregel mee in de opties voor de invulling van de envelop armoede en schulden. Definitieve besluitvorming hierover vindt plaats in het voorjaar 2027. Na evaluatie van de pilot en bij structurele financiering kan een wetstraject worden gestart om het versturen van de betalingsherinnering wettelijk te verankeren.

Het wettelijke minimumbedrag (nu € 225) waarbij een betalingsregeling overeen kan worden gekomen (artikel 23 lid 2 Wahv) te schrappen of het bedrag in overeenstemming te brengen met het bedrag van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke en administratiefrechtelijke beslissingen (€ 75).

Deze voorgestelde maatregel komt overeen met een aanbeveling die is gedaan in de evaluatie van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) en de motie Ceder c.s. die hiertoe oproept.[3] Dit onderzoek is verricht in opdracht van het WODC en bevat een integrale evaluatie van de Wahv. De minister van Justitie en Veiligheid en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid sturen uw Kamer begin 2027 de inhoudelijke beleidsreactie op de 46 aanbevelingen uit het onderzoek.

De aanmaningskosten van verkeersboetes (van nu 50% bij eerste verhoging en 100% bij tweede verhoging) drastisch te verlagen en in overeenstemming te brengen met de verhogingen van niet-tijdig betaalde strafrechtelijke sancties (€ 20 bij eerste verhoging en 20% van het openstaand bedrag bij tweede verhoging).

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft eerder aangegeven dat de aanmaningskosten fors zijn. Uw Kamer is bericht dat voor een verlaging van deze percentages evenwel geen middelen beschikbaar zijn.[4] De verlaging van de aanmaningskosten is een van de hoofdaanbevelingen van bovengenoemd WODC-onderzoek. In de inhoudelijke beleidsreactie zal hier verder op worden ingegaan.

Daarnaast is het kabinet in afwachting van een uitspraak van de Hoge Raad in een prejudiciële procedure over de ophogingen. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zal uw Kamer conform toezegging te zijner tijd informeren over de eventuele implicaties van de uitspraak van de Hoge Raad en hoe dit verder wordt opgepakt.[5]

De Wahv-tarieven niet langer beleidsmatig verhogen, eerdere verhogingen stapsgewijs terugdraaien en perverse financiële prikkels uit het boetebeleid halen door de beslissingsbevoegdheid over de hoogte van boetes bij een onafhankelijke expertgroep te beleggen.

In het kader van de kabinetsreactie[6] op het rapport 'Boetestelsels in balans' is eerder ingegaan op het niet langer beleidsmatig verhogen van de Wahv-tarieven en de oplossingsrichtingen ten aanzien van het terugdraaien van eerdere verhogingen. In deze kabinetsreactie is per

[2] Kamerstukken II 2025/26, 29 279, nr. 1012.
[3] Kamerstukken II 2025/26, 29 398, nr. 1200 en Kamerstukken II 2025/26, 24 515 nr. 832.
[4] Kamerstukken II 2025/26, 29 279, nr. 1012.
[5] Beantwoording Kamervragen van het lid El Abassi van 28 augustus 2026; Aanhangsel Handelingen II *2025/26*, nr. 2648.
[6] Kamerstukken II 2024/25, 29 398, nr. 1176.

oplossingsrichting ook aangegeven waarom deze onhaalbaar of onwenselijk zijn gebleken. De toekomstige ontwikkelingen die mogelijk oplossingsruimte bieden, zullen gemonitord worden. Op dit moment is de situatie echter ongewijzigd. Deze onderwerpen komen eveneens terug in de eerdergenoemde inhoudelijke beleidsreactie op de Wahv-evaluatie.

Wat betreft het punt perverse financiële prikkels uit het boetebeleid halen door de beslissingsbevoegdheid over de hoogte van boetes bij een onafhankelijke expertgroep te beleggen het volgende. Momenteel adviseert de Commissie Feiten en Tarieven aan de minister van Justitie en Veiligheid over de hoogte van de verkeersboetes die onder de Wet Mulder vallen. Het Openbaar Ministerie is voorzitter van deze commissie. Een andere onafhankelijke expertgroep over de boetehoogtes laten beslissen is onwenselijk, omdat het ook van belang is dat de balans met de andere sanctiestelsels in oog wordt gehouden. Betrokkenheid van het Openbaar Ministerie is daarvoor noodzakelijk.

De gijzelingsmogelijkheid voor wet-Mulder boetes te schrappen

In de reactie op het rapport van het Instituut van Publieke Economie 'Minder schulden, meer verkeersveiligheid: Vijf aanbevelingen voor een beter verkeersboetebeleid', is onder meer ingegaan op deze maatregel.[7] Hierin is aangegeven dat het kabinet geen aanleiding ziet om de gijzelingsmogelijkheid voor Wahv-boetes uit de wet te schrappen. Dit standpunt uit de eerdere reactie is niet gewijzigd. Gijzeling is het allerlaatste middel dat kan worden ingezet om iemand tot betaling te bewegen. Na de inzet van gijzeling wordt 26% van de boetes alsnog betaald. Dit blijkt uit eerder onderzoek van het WODC waarin onder andere is onderzocht wat de effectiviteit is van de afzonderlijke instrumenten om tot inning te komen. Hierbij is tot slot van belang dat het dwangmiddel alleen wordt ingezet indien sprake is van aantoonbare betalingsonwil. Bij betalingsonmacht wordt geen gijzeling ingezet.

3.5 Direct sanctioneren van incassobedrijven bij overtreding incassoregister en herziening toegestane incassokosten

De Wet kwaliteit incassodienstverlening (hierna: Wki) eist dat alle incassodienstverleners zich dienen te registreren in het register incassodienstverlening. Initiatiefnemer acht het onwenselijk dat handhaving bij overtreding van de Wki een optie is, en geen dwingend karakter heeft. Om die reden stelt initiatiefnemer voor de regering te verzoeken artikel 15 van de Wki te wijzigen en hier een meer dwingende bepaling van te maken.

De afgelopen periode is er veel aandacht geweest voor de registratieplicht van incassodienstverleners. Op 1 oktober 2026 is artikel 18 van de Wki in werking getreden. Vanaf dat moment zijn er civielrechtelijke gevolgen voor incassodienstverleners die zich niet hebben geregistreerd. Als een incassodienstverlener niet staat ingeschreven in het incassoregister of geschorst is, hoeft de debiteur geen gehoor te geven aan de aanmaning van de ongeregistreerde incassodienstverlener. Daarnaast is de debiteur geen wettelijke rente verschuldigd vanaf de dag dat een niet-geregistreerd incassobureau een aanmaning heeft gestuurd en is een debiteur geen incassokosten verschuldigd als de incassodienstverlener niet geregistreerd is. Ook als een volgende incassodienstverlener die het dossier behandelt wel geregistreerd is, is de debiteur in dat geval geen incassokosten meer verschuldigd.

In lijn met de beleidsreactie op de invoeringstoets[8] heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid aandacht besteed aan de inwerkingtreding van artikel 18 van de Wki. Het was goed om te zien dat toezichthouders, beroepsorganisaties, maar ook andere partijen uit het veld hierover uitgebreid gecommuniceerd hebben, zodat incassodienstverleners, schuldeisers en debiteuren beter op de hoogte zijn van de gevolgen als een niet-geregistreerde incassodienstverlener buitengerechtelijke incassowerkzaamheden verricht. De komende periode moet blijken of dit ertoe heeft geleid dat de registratiegraad is verhoogd. Een afgeleid belang van naleving van de registratieplicht is gelegen in de kostendekking van het toezicht op de Wki.

[7] Kamerstukken II 2024/25, 29 398, nr. 1173.
[8] Kamerstukken II 2025/26, 35 733, nr. 19.

De Inspectie JenV heeft bij de invoeringstoets van de Wki aangegeven dat een uitbreiding van hun instrumentarium en middelen nodig is om effectiever toezicht te kunnen houden op partijen die onder de reikwijdte van de Wki vallen – met name door de toevoeging van publicatie- en openbaarmakingsbevoegdheden in combinatie met een boetebevoegdheid voor wat betreft overtredingen van de registratieplicht. Hoewel de Inspectie JenV handhavend kan optreden tegen niet-naleving van de registratieplicht door middel van een last onder dwangsom, ontbreekt de mogelijkheid om een boete op te leggen voor de periode dat een partij ten onrechte niet geregistreerd stond. Dit heeft tot gevolg dat partijen die zich niet registreren, altijd de kans krijgen hun overtreding te herstellen door zich onder druk van een last alsnog te registeren. Het kost de Inspectie daarnaast veel capaciteit om via een last onder dwangsom bij individuele incassodienstverleners de naleving van de registratieplicht af te dwingen. Door het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt verkend of het opleggen van een bestuurlijke boete voor het ten onrechte niet registeren mogelijk, noodzakelijk en/of wenselijk is en zo ja, hoe dat zich verhoudt tot de strafbaarstelling van de registratieplicht in de Wet op de economische delicten. Daarbij wordt eveneens gekeken naar de publicatiebevoegdheid van de Inspectie.

De incassokosten die incassobedrijven mogen rekenen zijn gereguleerd in de Wet Incassokosten (WIK) en de bijbehorende staffel (Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten, BIK). Het WODC evalueert genoemde wetgeving momenteel.[9] Initiatiefnemer acht het (ten minste) noodzakelijk dat het minimumbedrag wordt aangepast en de rechter meer ruimte te geven om de kosten zelf te matigen als daar gerechtvaardigde redenen voor zijn.

Zoals de initiatiefnemer aangeeft, wordt door het WODC een wetsevaluatie van de Wet normering buitengerechtelijke incassokosten (WIK) uitgevoerd. Hierin wordt onderzocht in hoeverre de huidige systematiek van de maximale buitengerechtelijke incassokosten nog steeds passend is. Deze evaluatie wordt dit najaar afgerond. Op basis van de uitkomsten en aanbevelingen zal worden gekeken of, en in hoeverre, het wettelijk kader voor buitengerechtelijke incassokosten aanpassingen vereist. De rechter toetst thans ambtshalve of de schuldeiser bij het in rekening brengen van incassokosten voldaan heeft aan alle wettelijke vereisten, zoals het versturen van een 14-dagenbrief. Wanneer aan één of meer voorwaarden niet is voldaan worden de incassokosten over het algemeen afgewezen. Hiernaast geldt dat de rechter de bevoegdheid heeft om een schuldeiser te veroordelen in de proceskosten, als de rechter van oordeel is dat de schuldeiser de debiteur rauwelijks heeft gedagvaard.

3.6 Laagdrempelige hulp voor mensen met financiële problemen

Initiatiefnemer stelt voor dat het kabinet in samenwerking met andere sectoren verkent hoe informele hulp op steeds meer plekken beschikbaar wordt.

Zoals initiatiefnemer terecht stelt, is het belangrijk dat informele hulp op zo veel mogelijk plekken aanwezig is waar mensen komen. Het ministerie van SZW faciliteert dit op verschillende manieren en verkent - samen met andere partijen - hoe dit nog verder te ontwikkelen.

De organisaties die deelnemen aan de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp (AVS[10]) hebben samen op ca. 170 locaties in Nederland inlooppunten voor geldvragen, waarmee ca. 100.000 mensen per jaar worden geholpen. SZW heeft bijgedragen aan het opschalen van deze hulproute. Deze inlooppunten zijn vaak te vinden in buurthuizen. Daarnaast zijn er ca. 65.000 mensen met geldzorgen die aan de keukentafel worden geholpen door vrijwilligers in langere trajecten. SZW geeft subsidie aan de AVS om dit te stimuleren. Inmiddels zijn in 321 gemeenten vrijwilligers actief van minimaal een van de AVS-leden. SZW verstrekt subsidie aan Geldfit en doet ook publiekscampagnes, zodat informatie en hulp bij geldzorgen beter vindbaar is.

SZW werkt daarnaast aan versterking van diverse 'vindplaatsen van geldzorgen', zoals huisartsenpraktijken, geboortezorg, jongerenwerkers op scholen, vrijwilligers, en ervaringsdeskundigen en sleutelpersonen. Divosa, Pharos, Sociaal Werk Nederland, het Nederlands Centrum voor Jeugdgezondheid, Humanitas en Sterk uit Armoede trainen de professionals en

[9] WODC, https://www.wodc.nl/onderzoek-in-uitvoering/welk-onderzoek-doen-we/3631---evaluatie-wet-en-besluit-normering-buitengerechtelijke-incassokosten
[10] Schuldhulpmaatje, Humanitas, Leger des Heils, LSTA, OCAN, SMN en IOT

vrijwilligers om te herkennen dat mensen geldzorgen en of (beginnende) schulden hebben, het gesprek hierover aan te gaan en te weten hoe ze mensen met geldzorgen kunnen attenderen op laagdrempelige financiële dienstverlening en indien nodig professionele schuldhulpverlening.

Ook loopt er een verkenning naar een landelijk dekkend netwerk van sociaaljuridische en laagdrempelige financiële dienstverlening waar het ministerie van SZW samen met JenV, BZK en de VNG opdrachtgever van is. Het eindrapport met aanbevelingen wordt begin 2027 verwacht. Hierin wordt gekeken naar de rol van zowel formele als informele hulp.

3.7 Duurzame verankering van vrijwillige schuldhulpverlening in beleid

Initiatiefnemer stelt dat structurele financiële ondersteuning van vrijwilligersorganisaties én erkenning van hun rol en functie in het totaalsysteem noodzakelijk is en dat informele hulp, verenigd in de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp (AVS), wordt meegenomen in de overlegstructuren van de ministeries wanneer het om schuldhulpverlening en bestrijding van armoede gaat.

SZW erkent de belangrijke rol van vrijwilligers in de aanpak van geldzorgen en heeft de AVS de afgelopen jaren gesteund door middel van projectsubsidies. SZW is voornemens om de komende jaren opnieuw subsidie te verstrekken aan de AVS. In lijn met de wens van de Kamer[11], heeft de AVS recent een instellingssubsidie aangevraagd, die momenteel wordt beoordeeld door het ministerie van SZW. Ook heeft de AVS een plaats gekregen in de nieuwe governancestructuur voor de aanpak van schulden.[12]

3.8 Versterk financiële educatie voor jongeren en startende ondernemers

Er is een subsidieregeling 'financiële educatie voor onderwijsinstellingen' waar veel behoefte aan is maar er is niet genoeg budget om alle scholen die hiermee aan de slag wilden subsidie voor te verlenen. Initiatiefnemer stelt dat uitbreiding van deze subsidieregeling noodzakelijk is om meer jongeren te bereiken met deze educatie. Initiatiefnemer stelt ook dat initiatieven als «Wijzer in geldzaken» om de financiële geletterdheid te stimuleren (bijv. door de «week van het geld») bijdragen en meer aandacht verdienen.

De subsidieregeling waar initiatiefnemer op wijst is een regeling vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid die sinds 2023 elk jaar wordt opengesteld. Dit jaar was er € 10 mln. aan subsidie beschikbaar, terwijl er voor ongeveer € 30 mln. werd aangevraagd. De implementatie en (ervaren) effecten van de regeling worden gevolgd via een meerjarige monitor (in de periode 2025-2027) en een afsluitende evaluatie (in 2028). De eerste monitor is op 10 maart 2025 verzonden met de voorgangsrapportage van het Nationaal Programma Armoede en Schulden (NPAS).[13]

Bovendien werkt het ministerie van SZW nauw samen met Wijzer in geldzaken, waarbij SZW ook een jaarlijkse financiële bijdrage levert aan Wijzer in geldzaken om onder andere hun rol als Expertisepunt financiële educatie uit te kunnen voeren in het kader van de subsidieregeling en het organiseren van de Week van het geld. Daarnaast organiseert SZW in samenwerking met Wijzer in Geldzaken allerlei communicatiecampagnes, ook om meer kenbaarheid te geven aan bestaande initiatieven, waaronder de Week van het geld.

De komende periode verkennen we, samen met betrokken partners, verschillende scenario's voor de toekomstige inzet op financiële educatie. Hiervoor is eerder door de minister van SZW een toezegging gedaan om in de volgende periodieke voortgangsrapportage van het NPAS (eind 2026) de Kamer te informeren over de opgehaalde inzichten. Het versterken van financiële educatie zal als voorgenomen maatregel van het kabinet worden meegewogen bij de integrale besluitvorming in het voorjaar 2027 over de invulling van de envelop armoede en schulden.

[11] Amendement van de leden Flach en Ceder (Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XV, nr. 42).
[12] Conform de motie Flach/Ceder van maart 2026 (Kamerstukken II 2025/26, 36800 VX, nr. 79).
[13] Kamerstukken II 2024/25, 24 515, nr. 818.

Initiatiefnemer stelt dat betere en laagdrempelige voorlichting voor startende ondernemers kan leiden tot meer bewustwording over de financiële gevolgen van deze keuze.

Veel problemen die ondernemers ervaren, kunnen worden voorkomen, wanneer zij beter toegerust van start gaan en de juiste ondernemersvaardigheden hebben. Om te zorgen dat startende ondernemers weten waar ze aan beginnen, heeft de Kamer van Koophandel (KvK) een uitgebreid aanbod aan informatie en tools. Ook organiseert de KvK webinars voor starters, checklists en video's over geldzaken voor starters (inclusief administratie, belastingen, BTW, verzekeringen etc.), zijn er inloopdagen en is er de mogelijkheid om telefonisch vragen te stellen aan het KvK adviesteam. Ook de Belastingdienst heeft veel informatie en tips voor startende ondernemers, op hun website en via webinars en startersvoorlichters.

De KvK werkt samen met onder meer RVO, Geldfit, vrijwilligersorganisaties die zelfstandig ondernemers kunnen ondersteunen (zoals Ondernemersklankbord en Over Rood), diverse overheidsorganisaties (zoals de ministeries van EZK, BZK en SZW, de Belastingdienst en gemeenten) en de NVVK aan verbetering van de dienstverlening voor zelfstandig ondernemers. Doel is dat meer zelfstandig ondernemers weten welke voorlichting en hulp er beschikbaar is in alle fasen van hun onderneming en daar ook gebruik van maken: bij het starten, groeien, stoppen en in zwaar weer.
Hiertoe start binnenkort de nieuwe Alliantie Ondernemersroute, om te komen tot een logische route voor alle mensen die ondernemen, in goede en slechte tijden. De NVVK heeft voor financieel hulpverleners een werkwijzer gemaakt waarin best practices worden gedeeld over hulp aan zelfstandig ondernemers met schulden.[14]

[14] https://www.nvvk.nl/werkwijzers/ondernemers/inleiding

Effectiever oplossen van schulden

4.1 Voorzetting collectief afbetalingsplan met voldoende middelen

Indiener wijst op het belang van het collectief afbetalingsplan om te voorkomen dat onderlinge concurrentie tussen schuldeisers tot kostenoploop leidt. Daarbij stelt indiener dat dit niet moet worden beperkt tot minnelijke schulden, maar ook gerechtelijk en executoriale schulden onderdeel moeten uitmaken van het collectief afbetalingsplan. Ook roept indiener de Kamer op om de ontwikkeling van het collectief afbetalingsplan niet alleen te bevestigen, maar hier ook voldoende middelen voor vrij te maken.

In de Kamerbrief aanpak civiele invordering onderkent het kabinet het belang van het instrument van het collectief afbetalingsplan.[15] Hoewel er in de wet geen belemmeringen zijn om een gecoördineerde betalingsregeling te treffen, werkt het huidige stelsel coördinatie onvoldoende in de hand. Dit komt mede doordat er geen financiële vergoeding tegenover een gecoördineerde betalingsregeling staat, terwijl er wel (veel) werk gaat zitten in het inventariseren van andere schulden. Het is daarom van belang dat er duidelijkheid komt over wie de uitvoerende partijen kunnen zijn, de wijze waarop uitvoerende partijen worden gefinancierd voor het opstellen en uitvoeren van een collectief afbetalingsplan en er duidelijke kaders komen waar een gecoördineerde betalingsregeling aan moet voldoen, zodat dit zowel voor debiteuren als schuldeisers een aantrekkelijk instrument wordt. In lijn met de oproep uit de motie Ceder heeft het kabinet de uitwerking van het collectief afbetalingsplan de afgelopen periode met urgentie voortgezet.[16] In de Kamerbrief aanpak civiele invordering van juni jl. heeft het kabinet uiteengezet welke kaders het kabinet daarbij voor ogen heeft.

Indiener roept de Kamer op om voldoende middelen vrij te maken voor de uitvoering van het collectief afbetalingsplan. Afgelopen voorjaar heeft het kabinet onderzoek laten uitvoeren naar hoe de verschillende maatregelen aangaande civiele invordering, waaronder het collectief afbetalingsplan, kunnen worden ingepast binnen de bestaande financieringsstructuren. Hierbij gaat het onder meer om de vraag wie betaalt voor welke werkzaamheden en hoeverre dat ook wettelijk dient te worden afgebakend. Deze voorstellen worden dit najaar nader uitgewerkt en we verwachten hier in het voorjaar meer duidelijkheid over te geven.

Indiener wijst erop dat wanneer één van de schuldeisers beslag heeft gelegd er ruimte moet zijn voor eventuele andere schuldeisers om, op verzoek van de debiteur, te kunnen meedelen in beslag. Het kabinet onderkent dat gecoördineerde aflossing ook wenselijk is als een van de schuldeisers beslag heeft gelegd. Tegelijkertijd gelden er in het beslagrecht verdergaande eisen en verplichtingen. Ook zijn er reeds kosten gemaakt die schuldeisers in een minnelijke fase niet hebben gemaakt. Dit onderwerp roept daarom aanvullende uitvoeringsvragen op die de komende periode nader worden uitgewerkt. Om voortgang te maken vindt het kabinet het wenselijk om eerst te starten met het collectief afbetalingsplan voor vorderingen waarbij nog geen beslag is gelegd.

Indiener benoemt dat een integraal schuldenoverzicht een belangrijke randvoorwaarde is om het collectief afbetalingsplan goed te laten functioneren. Het kabinet onderkent het belang van inzicht in schulden. Recent is de Kamer geïnformeerd over de stappen die het kabinet wil zetten om tot een gerichte invulling te komen aan het bieden van inzicht in schulden aan inwoners met problematische schulden. Daarbij wordt gewerkt aan een ontwikkelagenda waarbij knelpunten en aangrijpingspunten voor onder andere partijen in de dwanginvordering (zoals gerechtsdeurwaarders en bepaalde publieke schuldeisers), maar ook voor mensen met (dreigende) problematische schulden het startpunt vormen.[17]

4.2 Hervorm de rol van de gerechtsdeurwaarder

Indiener pleit ervoor om de rol van de gerechtsdeurwaarder te hervormen en zijn onafhankelijke positie te verbeteren. Hiervoor wordt voorgesteld om een sociale ministerieplicht voor de

[15] Kamerstukken II 2025/26, 24 515, nr. 822.
[16] Kamerstukken II 2025/26, 36800 XV, nr. 81.
[17] Kamerstukken II 2025/26, 24 515, nr. 845.

gerechtsdeurwaarder te introduceren inclusief bijbehorend de-escalerend bekostigingsmodel. Ook wordt voorgesteld om de informatiepositie van gerechtsdeurwaarders te verbeteren.

In de Kamerbrief aanpak civiele invordering heeft het kabinet aangekondigd om een zorgplicht voor gerechtsdeurwaarders wettelijk te verankeren. Om de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder te onderstrepen, is het kabinet voornemen om deze positie te expliciteren in de Gerechtsdeurwaarderswet. Om hier vervolgens goed invulling aan te kunnen geven is het kabinet voornemens om gerechtsdeurwaarders een wettelijke bevoegdheid te geven om debiteuren door te verwijzen naar gemeentelijke schuldhulpverlening en – als *ultimum remedium* – een bevoegdheid voor gerechtsdeurwaarders om een ambtshandeling niet te uit voeren als dit leidt tot een nodeloze kostenoploop van schulden, ook als de opdrachtgever erop staat dat de handeling wel wordt uitgevoerd. Deze voorstellen liggen in lijn met de aanbevelingen uit de initiatiefnota.

In het hierboven (bij voorstel 4.1) genoemde onderzoek naar hoe de verschillende maatregelen aangaande civiele invordering kunnen worden ingepast binnen de bestaande financieringsstructuren, is ook ingegaan op de maatregelen aangaande de veranderende rol van de gerechtsdeurwaarders. Voor zowel de verwijsfunctie als de bevoegdheid om een handeling niet uit te voeren zijn verschillende varianten en ontwerpkeuzes in beeld gebracht, waarbij ook de vraag wie er betaalt en vanuit welke financieringsbron dat gebeurt in beeld is gebracht. Ook hiervoor geldt dat deze voorstellen dit najaar nader uitgewerkt worden en we verwachten hier in het voorjaar meer duidelijkheid over te geven.

Het kabinet onderkent daarnaast dat het wenselijk is dat een gerechtsdeurwaarder in de executiefase beter inzicht krijgt in de vermogenspositie van de debiteur. Daarom wordt als onderdeel van de aanpak civiele invordering verder uitgewerkt of en op welke wijze gerechtsdeurwaarders aanvullende informatie kunnen krijgen over de vermogenspositie van de debiteur ten behoeve van het innen van vorderingen.

4.3 introduceer een nationaal schuldenfonds voor jongeren

Het is afhankelijk in welke gemeente je woont of het aanbod van een jongerenperspectieffonds er is. Initiatiefnemer stelt voor een nationaal fonds voor deze specifieke doelgroep op te richten.

Gemeenten hebben een wettelijke taak om schuldhulpverlening aan te bieden aan de inwoners die dat nodig hebben. Het is van belang dat ook jongeren met geldzorgen passende hulp ontvangen. Daarom is in de bestuurlijke afspraken over de basisdienstverlening afgesproken dat schuldhulpverlening ook voor jongeren toegankelijk moet zijn. Ook jongeren kunnen wanneer er sprake is van problematische schulden in aanmerking komen voor een schuldregeling met een saneringskrediet.

Via de NVVK worden gemeenten gestimuleerd om jongeren met geldzorgen en schulden effectief te helpen. Zo heeft de NVVK als nadere uitwerking van de afspraken uit de basisdienstverlening recent een werkwijzer gemaakt voor financieel hulpverleners over jongeren met schulden.[18] De VNG heeft eerder een handreiking gemaakt voor gemeenten over 'jongeren uit de financiële zorgen' en een jongerenspoor toegevoegd aan de routekaart financiële zorgen, zodat gemeenten beter weten welke mogelijkheden er zijn om jongeren met geldzorgen beter te ondersteunen.[19]

Gegeven het decentrale karakter van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening bepalen gemeenten zelf hoe zij dit het beleid gericht op jongeren vormgeven. Sommige gemeenten hebben eigen projecten voor jongeren met schulden of ze werken samen met organisaties zoals de ONSbank en Socialdebt. Ook het Jongeren Perspectief Fonds is hierin een relevante partij. Het ministerie van SZW heeft de afgelopen jaren subsidie verstrekt aan het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) en heeft recent een nieuwe subsidie verstrekt t/m april 2029. Daarmee kan het JPF opschalen van 50 naar ca. 150 gemeenten en het aantal jongeren wat schuldenvrij wordt gemaakt fors uitbreiden.

[18] https://www.nvvk.nl/werkwijzers/jongeren/inleiding
[19] https://vng.nl/sites/default/files/2024-11/handreiking_jongeren_uit_de_financiele_zorgen.pdf

Gegevens de bestaande initiatieven en het feit dat schuldhulp een wettelijke taak is die is gedecentraliseerd en waarvoor gemeenten reeds middelen ontvangen acht het kabinet het niet nodig om een nationaal schuldenfonds voor jongeren op te richten.

4.4 Schaf de bestuurlijke premie in de Zorgverzekeringswet af (wanbetalersregeling)

Wie langer dan zes maanden de zorgpremie niet betaalt, komt terecht in de regeling betalingsachterstand zorgpremie (BAZ). Hiervoor dient een bestuursrechtelijke premie te worden betaald aan het CAK. In de Zorgverzekeringswet is vastgelegd dat de bestuursrechtelijke premie tussen de 110% en 130% van de geraamde gemiddelde premie bedraagt. Met ingang van 1 juli 2024 is per amendement[20] de bestuursrechtelijke premie verlaagd van 120% naar 110% van de gemiddelde nominale premie. Daarbij was financiering geregeld voor deze verlaging tot en met 2027. Initiatiefnemer is van mening dat de bestuursrechtelijke premie geheel moet worden afgeschaft.

Het kabinet heeft – in lijn met de motie Ceder waarin de Kamer heeft uitgesproken dat de premieopslag moet verdwijnen[21] - besloten de opslag van de bestuursrechtelijke premie vanaf 2029 naar 0% te verlagen. Iemand met een betalingsachterstand die valt onder de regeling betalingsachterstand zorgpremie en bestuursrechtelijke premie moet betalen, betaalt dan alleen nog 100% van de gemiddelde nominale premie. De regeling betalingsachterstand zorgpremie (BAZ-regeling) wordt echter niet afgeschaft en daarmee dus ook niet de bestuursrechtelijke premie. Dit zou ook niet verstandig zijn, omdat dankzij de BAZ-regeling verzekerden met een betalingsachterstand zorgpremie niet geroyeerd worden, maar verzekerd blijven voor de polis die zij hebben afgesloten.

In het eerste lid, artikel 18d, Zorgverzekeringswet (Zvw), is geregeld dat de bestuursrechtelijke premie tussen de 110% en 130% van de geraamde gemiddelde premie bedraagt. Het schrappen van de opslag vergt daarom een wijziging van dit artikel. In lijn met de uitspraak van de Kamer om de premieopslag in de BAZ-regeling af te schaffen, zal het kabinet een wijziging van de Zvw voorbereiden en de Kamer hierover zo spoedig mogelijk informeren. In de ontwerpbegroting van VWS is reeds rekening gehouden met een verlaging van de bestuursrechtelijk premie (afschaffen opslag van 10%) per 2029.[22]

4.5 Een maximumrentebedrag invoeren bij overheidsvorderingen

Om te voorkomen dat debiteuren in een uitzichtloze schuldensituatie belanden stelt initiatiefnemer voor om bij overheidsvorderingen de omvang van de rentekosten na verloop van tijd (of na het behalen van een bepaald percentage van de oorspronkelijke vordering) vast te zetten óf om af te spreken dat bij overheidsvorderingen altijd evenredig afgelost wordt over de hoofdsom, incassokosten en rentekosten. Dit met als doel dat er altijd óók wordt afgelost op de hoofdsom en niet alleen de groeiende rente en kosten.

Eerder heeft de Kamer per motie gevraagd om te onderzoeken hoe de overheid het goede voorbeeld kan geven en de toerekenvolgorde van schulden waarbij de overheid de schuldeiser is om te draaien, zodat de openstaande schuld eerst wordt afbetaald.[23] In de verzamelbrief armoede en schulden is hierop gereageerd.[24] De Belastingdienst en de Dienst Toeslagen zijn wettelijk verplicht om na overschrijding van de betaaltermijn invorderingsrente in rekening te brengen. Voor de andere grote publieke schuldeisers zoals CJIB, SVB en UWV geldt dat zij géén rente in rekening brengen. Uit de analyse blijkt dat het omdraaien van de toerekenvolgorde weinig impact heeft, terwijl dit wel aanzienlijke juridische en uitvoeringstechnische gevolgen met zich meebrengt. Voor de Belastingdienst geldt daarnaast dat bij betalingsregelingen over iedere betaling afzonderlijk de in rekening te brengen invorderingsrente wordt berekend. Dit betekent dat ook bij iedere betaling op de hoofdsom wordt afgeboekt, zodat geen sprake is van een situatie waarbij

[20] Kamerstukken II 2023/24, 36410 XVI, nr. 6.
[21] Kamerstukken II 2025/25, 36800 XV, nr. 80.
[22] Kamerstukken II 2026/26, 37020 XVI.
[23] Kamerstukken II 2024/25, 24 515, nr. 776.
[24] Kamerstukken II 2026/27, 24 515, nr. 848.

alleen wordt betaald aan kosten en niet wordt afgelost op de hoofdsom. Om deze redenen heeft het kabinet besloten de huidige toerekenvolgorde in stand te laten.

Daarnaast geldt voor belastingschulden dat als de betalingscapaciteit voor een jaar maximaal is ingezet, in voorkomende gevallen voor particulieren kwijtschelding mogelijk is. Vanwege dat staande beleid heeft een maximumrentebedrag geen meerwaarde.

4.6 Wijzigen preferente positie overheidsvorderingen

Initiatiefnemer stelt voor om de werkwijze rond preferente vorderingen te wijzigen. Hierbij wordt in het bijzonder aandacht gevraagd voor de positie van preferente vorderingen binnen een collectief afbetalingsplan. Binnen een collectief afbetalingsplan moet voorkomen worden dat private schuldeisers door de aanwezigheid van preferente vorderingen geen geld ontvangen. Voor het succes van het collectief afbetalingsplan is het volgens initiatiefnemer daarom noodzakelijk om ten minste dezelfde regels te hanteren die nu bij een (wettelijk) schuldsaneringstraject worden gebruikt. Ook stelt initiatiefnemer een wetswijziging voor die de preferente positie van de overheid aanpast.

Eerder heeft de Kamer de motie Ceder/Welzijn aangenomen waarin het kabinet wordt opgeroepen om preferentie van publieke schuldeisers mee te nemen bij de vormgeving van het collectief afbetalingsplan.[25] Het kabinet onderkent ten dele het beschreven knelpunt en heeft dit vraagstuk daarom ook geadresseerd in de Kamerbrief over de aanpak civiele invordering.[26] Door het kabinet is reeds aangegeven dat het onwenselijk is dat een publieke (preferente) schuldeiser een collectieve oplossing voor een schuldenprobleem in de weg staat. Het kabinet heeft daarom twee mogelijkheden geschetst om aansluiting van overheidsschuldeisers met een preferente vordering bij het collectief afbetalingsplan te stimuleren. Dit wordt meegenomen in de nadere uitwerking van het collectief afbetalingsplan. Hierover wordt ook gesproken met publieke schuldeisers die preferente vorderingen hebben.

Het voorgaande laat onverlet dat het kabinet een voorrecht voor bepaalde overheidsinstanties, zoals de Belastingdienst, over het geheel genomen wenselijk en gerechtvaardigd acht. Kern van deze rechtvaardiging is de bijzondere positie van de overheid als schuldeiser. Anders dan private partijen kan zij schuldenaren in de regel niet selecteren of weigeren. Ook is van belang dat de schatkist kan rekenen op een stabiele en voorspelbare stroom aan belastinginkomsten. De preferente positie van belastingvorderingen draagt daaraan bij en ondersteunt daarmee de financiering en daarmee de continuïteit van publieke taken.

4.7 Verkorting verjaringstermijn consumentenvorderingen

Indiener doet verschillende voorstellen om de verjaringstermijn van consumentenvorderingen aan te passen. Zo wordt voorgesteld om rechters de bevoegdheid te geven om ambtshalve te onderzoeken of een consumentenvordering is verjaard. Daarnaast stelt initiatiefnemer voor de verjaringstermijn van consumentenvorderingen te verkorten en vast te leggen dat een consumentenkoopvordering ophoudt te bestaan bij overlijden van de debiteur.

Het kabinet onderkent dat het onwenselijk is als debiteuren in een uitzichtloze situatie belanden waarin zij alleen maar betalen aan rente en kosten niet toekomen aan de aflossing van de schulden. De maatregelen in de aanpak civiele invordering kunnen eraan bijdragen om deze situaties te voorkomen. Het verkorten van verjaringstermijnen is een fundamentele en ingrijpende maatregel met gevolgen ver buiten de situatie van problematische schulden, wat een zorgvuldige beoordeling vergt. Het kabinet kiest ervoor om eerst verder te gaan met de maatregelen die zijn aangekondigd in de aanpak civiele invordering. Op een later moment kan worden bezien of het opportuun is om een verkorting van de verjaringstermijnen te overwegen.

[25] Kamerstukken II 2024/25, 24 515, nr. 805.
[26] Kamerstukken II 2025/26, 24 515, nr. 822.

4.8 Een krediettax voor consumptieve kredieten (incl. BNPL)

Initiatiefnemer stelt voor dat bij elk consumptief krediet een zeer beperkt percentage wordt geheven dat wordt gestort in een fonds. Vanuit dit fonds kan het schuldenfonds voor jongeren worden gevuld of dekking gegeven worden aan het oplossen van schulden of preventieve maatregelen.

Het kabinet onderkent dat problematische schulden niet alleen ingrijpende gevolgen hebben voor mensen zelf, maar ook aanzienlijke maatschappelijke kosten met zich meebrengen. Uit het onderzoek dat in het kader van het IBO Problematische schulden is uitgevoerd, blijkt dat de maatschappelijke kosten van problematische schulden ten minste € 8,5 miljard per jaar bedragen. Het kabinet zet daarom in op het voorkomen en sneller oplossen van problematische schulden, onder meer via het Nationaal programma Armoede en Schulden en de maatregelen die voortvloeien uit de kabinetsreactie op het IBO.

Het voorstel om een beperkte heffing op consumptieve kredieten te introduceren, zodat kredietaanbieders bijdragen aan de financiering van preventie en het oplossen van problematische schulden, kan worden gezien als een mogelijke manier om een deel van deze maatschappelijke kosten bij de sector neer te leggen. Het kabinet ziet echter op dit moment onvoldoende aanleiding om een dergelijke heffing in te voeren. Een krediettax raakt immers niet alleen aanbieders van krediet waarbij een verhoogd risico op problematische schulden bestaat, maar alle verstrekkers van consumptief krediet. Daarmee is niet zonder meer sprake van een directe relatie tussen de hoogte van de heffing en de maatschappelijke kosten die een individuele kredietaanbieder veroorzaakt.

Daarnaast vraagt invoering van een dergelijke heffing om een nadere beoordeling van onder meer de grondslag en vormgeving, de gevolgen voor de kredietmarkt en consumenten, de uitvoerbaarheid en de verhouding tot het Europese kader voor consumentenkrediet. Ook is van belang dat het kabinet ervoor kiest om de beschikbare middelen voor de aanpak van problematische schulden in te zetten binnen de daarvoor vastgestelde budgettaire kaders. De kabinetsreactie op het IBO benoemt een breed pakket aan maatregelen en stelt daarbij dat deze maatregelen op doelmatigheid, uitvoerbaarheid en juridische haalbaarheid worden beoordeeld.

Het kabinet acht het daarom niet wenselijk om op dit moment een afzonderlijke krediettax in te voeren. De prioriteit ligt bij de verdere uitvoering van de bestaande maatregelen voor het voorkomen en oplossen van problematische schulden en bij het versterken van de bescherming van consumenten bij kredietverlening.

4.9 Ook de BES schuldenvrij

Initiatiefnemer wijst erop dat de wettelijke kaders rondom incassodienstverlening en normering incassokosten niet van toepassing zijn op de BES. Daarom stelt initiatiefnemer voor dat de regering snel met een voorstel komt om voor de BES betere consumentenbescherming te ontwikkelen, vergelijkbaar met het niveau in Europees Nederland.

De initiatiefnemer heeft de regering recent per motie verzocht om in kaart te brengen welke bescherming consumenten in Caribisch Nederland kennen rond incassodienstverlening (bijvoorbeeld aangaande maximale incassokosten en kwaliteitseisen incassant), het principe van *comply or explain* hierop toe te passen en de Kamer over de uitkomsten te informeren.[27] Het kabinet zal in het nieuwe jaar aan de slag gaan met de uitvoering van deze motie. Op basis van deze verkenning kan worden bezien of aanpassingen wenselijk en nodig zijn.

[27] Kamerstukken 2025/26, 29 279, nr. 1082.

Duurzaam schuldenvrij

5.1 Betrek persoonlijkheidskenmerken in beleid en bij de ontwikkeling van wet- en regelgeving

Initiatiefnemer roept om persoonlijkheidskenmerken te betrekken in beleid en bij de ontwikkeling van wet- en regelgeving. Daarom stelt initiatiefnemer voor om hier nader onderzoek naar te laten verrichten en daarbij ook te betrekken wat inzichten over de invloed van persoonlijkheidskenmerken kunnen betekenen bij het terugdringen van het niet-gebruik van schuldhulpverlening. Ook stelt initiatiefnemer voor dat het kabinet duidelijke wettelijke grondslagen creëert voor gegevensdeling en hier ook helder over communiceert naar medeoverheden en hulporganisaties.

Het kabinet is zich ervan bewust dat beleid en wet- en regelgeving soms ingewikkeld kan zijn. Sinds enige jaren geldt daarom dat bij de ontwikkeling van het beleid en wetgeving ook een doenvermogenstoets moet worden uitgevoerd.[28] Op deze wijze wordt onderzocht of beleid en wet- en regelgeving niet alleen begrijpelijk is, maar of mensen er ook naar kunnen handelen. In het bijzonder in stressvolle situaties, zoals het hebben van (problematische) schulden, komt het doenvermogen onder druk te staan.
Belangrijk in dit kader is het wetsvoorstel wet proactieve dienstverlening waarmee het UWV, de SVB en gemeenten de wettelijke taak krijgen om burgers actief te wijzen op inkomensondersteunende regelingen waar zij mogelijk recht op hebben. Door vermoedelijke rechthebbende burgers actief te benaderen en te ondersteunen (met bijvoorbeeld vooringevulde formulieren), kan het niet-gebruik van uitkeringen en andere sociale voorzieningen worden verminderd en krijgen mensen waar ze recht op hebben.
Ook vroegsignalering is erop gericht om mensen met (dreigende) problematische schulden vroegtijdig en actief te wijzen op hulp: de gemeente benadert inwoners met beginnende betalingsachterstanden op vaste lasten (huur, energie, water en zorgverzekering) met een passend hulpaanbod. In september 2026 heeft SZW met de koepels van vaste lasten partners en de VNG, Divosa en NVVK bestuurlijke afspraken getekend om het systeem van vroegsignalering effectiever te maken.[29] Ook stimuleert SZW informele hulproutes, zoals vrijwilligers die mensen met geldzorgen helpen en Geldfit, andere laagdrempelige hulproutes zoals sociaaljuridische dienstverlening, en faciliteert SZW 'vindplaatsen' zoals huisartsen en werkgevers (zie 3.6 en 3.7).

Binnen de basisdienstverlening is er tevens aandacht voor de individuele omstandigheden van inwoners. Zo staat in de handreiking begeleiding, die een leidraad biedt voor gemeenten, dat de begeleiding moet afgestemd naar kennis, vaardigheden en behoefte van de inwoner. Dit met als doel aan te sluiten op de motivatie en eigenaarschap van de inwoner. Begeleiding hierbij is zolang als nodig en kort als mogelijk.[30] Hoewel de aandacht voor de unieke situatie van inwoners waardevol is, is de wetenschappelijke kennis over het betrekken van persoonlijkheidskenmerken in beleid en wet- en regelgeving vooralsnog beperkt. Ook roept dit verschillende ethische en juridische vragen op die zorgvuldig afgewogen dienen te worden. Daarnaast ziet het kabinet andere opportune beleidsinterventies, zoals vereenvoudiging van regelgeving en proactieve dienstverlening, die kunnen bijdragen aan het terugdringen van niet-gebruik.

5.2 Rust werkgevers beter toe hoe om te gaan met loonbeslag bij werknemers

Initiatiefnemer stelt voor om werkgevers beter toe te rusten hoe om te gaan met werknemers met schulden en de samenwerking tussen werkgevers en gemeentelijke schuldhulpverlening, brancheorganisaties, informele hulpverlening en Rijksoverheid te verbeteren zodat werknemers gemakkelijker en actiever doorverwezen worden naar gemeenten voor hulp. Daarnaast stelt initiatiefnemer voor om in de Wgs een wettelijke grondslag te creëren voor het geven van een signaal richting gemeenten wanneer er loonbeslag is gelegd.

[28] De doenvermogentoets was sinds 2018 onderdeel van het integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving en tegenwoordig ook opgenomen in het beleidskompas wat wordt gebruikt om beleid te ontwikkelen.
[29] Kamerstukken II 2026/27, 24 515, nr. 847.
[30] Basisdienstverlening, handreiking begeleiding, https://vng.nl/sites/default/files/2024-11/handreiking-het-begeleiden-van-inwoners-vanuit-de-elementen-basisdienstverlening.pdf

Het kabinet onderkent dat werkgevers een belangrijke rol kunnen spelen in het signaleren van schulden. Er zijn reeds verschillende initiatieven gericht op het ondersteunen van de werkgever bij het ondersteunen van werknemers met schulden. Zo heeft de stichting Financieel Gezond Nederland recent de Fix je geld toolbox geïnitieerd en 2.500 exemplaren beschikbaar gesteld voor werkgevers via de Nederlandse Schuldhulproute. Deze toolbox helpt werkgevers om financiële stress onder medewerkers vroegtijdig te signaleren, bespreekbaar te maken en medewerkers te verwijzen naar passende ondersteuning.[31] Het Nibud heeft ook materialen en trainingen voor werkgevers en biedt budgetcoaching aan.

Het ministerie van SZW is in het najaar 2026 een 'Laat geen geld liggen' campagne gestart gericht op werkgevers en werknemers met een laag inkomen. Via pakketten kunnen werkgevers hun werknemers erop attenderen dat er financiële hulp mogelijk is en waar ze regelingen kunnen aanvragen. Het ministerie van SZW zet via een werkgeversaanpak in op het eerder in beeld krijgen van werknemers met geldzorgen en hen wijzen op passende ondersteuning. Deze aanpak heeft een regionale en een sectorale component. De regionale aanpak is gestart met een pilot in Brainport waar werkgevers in de regio worden benaderd om een aanpak te ontwikkelen voor het financieel fit maken van hun werknemers. Als eerste sectorale start is SZW begonnen met een samenwerking met de schoonmaakbranche, waar wordt toegewerkt naar een actieagenda gericht op financieel fitte medewerkers. In de actieagenda en de pilot bij de Rijksschoonmaakorganisatie is loonbeslag ook een onderdeel. Wanneer duidelijk is wat de succesvolle elementen van de actieagenda en de pilot bij de Rijksschoonmaakorganisatie zijn, zal worden bezien hoe dit overgedragen kan worden naar een bredere werkgeversroute, in lijn met de motie van het lid Hamstra (CDA).[32]

Hoewel een werkgever een werknemer met geldzorgen altijd kan wijzen op de mogelijkheden van schulphulpverlening, is het niet wenselijk dat de relatie tussen werkgever en werknemer verwordt tot een relatie tussen cliënt en hulpverlener. Het kabinet vindt het wenselijk om initiatieven te faciliteren die werkgevers vanuit hun sociale rol ondernemen om hun werknemers te helpen, maar vindt het onwenselijk om de relatie tussen werkgever en werknemer onder druk zetten. Daarom acht het kabinet een verplichte rol voor werkgevers bij signalering ook niet proportioneel. Het kabinet wijst op het voorstel van initiatiefnemer om de rol van de gerechtsdeurwaarders te hervormen, waarbij de gerechtsdeurwaarder ook een functie krijgt om debiteuren met problematische schulden door te verwijzen naar gemeentelijke schuldhulpverlening (zie maatregel 4.2).

5.3 Verbeter schuldhulpverlening na detentie

Initiatiefnemer stelt voor dat het kabinet een evaluatie doet naar het huidige beleid en tevens in gesprek met de PI's en lokale gemeenten tot een herijking van het beleid komt.

De Dienst Justitiële Inrichtingen, het ministerie van Justitie en Veiligheid, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de reclassering hebben in juli 2019 een bestuurlijk akkoord ondertekend. In dit akkoord: 'Kansen bieden voor re-integratie' is afgesproken intensiever samen te werken om een succesvolle terugkeer van gedetineerden naar de samenleving en vermindering van recidive te bewerkstelligen. Een belangrijk onderdeel van deze samenwerking is het werken aan vijf basisvoorwaarden: identiteitsbewijs, werk en inkomen, huisvesting, schulden en zorg. Het doel van het werken aan deze basisvoorwaarden is om gedetineerden zo goed mogelijk te laten terugkeren in de maatschappij en te voorkomen dat zij opnieuw de fout in gaan.

Sinds het Bestuurlijk Akkoord is er meer urgentie om samen te werken, en er zijn goede initiatieven ontwikkeld waardoor de samenwerking tijdens re-integratietrajecten is verbeterd. Uit onderzoek blijkt dat er ook kansen zijn voor verdere versterking.[33] Daarom gaat het kabinet hiermee samen met ketenpartners aan de slag. Verbeteringen die doorgevoerd worden als het gaat om de samenwerking zijn een geactualiseerde (landelijke) werkwijze re-integratie en het verbeteren van een aantal praktische zaken zoals het beter beschikbaar maken van

[31] https://nederlandseschuldhulproute.nl/fixjegeld
[32] Kamerstukken II 2025/26, 24 515, nr. 839.
[33] WODC en Universiteit Leiden, Van bajes naar buiten, rapport, 20 juni 2024. Beschikbaar via: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/06/20/tk-bijlage-1-eindrapportage-vanbajesnaarbuitenulwodc2024

contactgegevens van betrokken functionarissen en de verdere verbetering van informatie-uitwisseling tussen de samenwerkende organisaties.

De NVVK heeft voor financieel hulpverleners een werkwijzer gemaakt over schulden na detentie.[34] In deze werkwijzer wordt beschreven welke tools en mogelijkheden financiële hulpverleners hebben in de begeleiding van ex-gedetineerden die kampen met schulden het oplossen hiervan. Deze werkwijzer wordt betrokken in de uitverwerking van de landelijke werkwijze zoals hierboven geschetst.

Daarnaast stelt initiatiefnemer voor de rechter de bevoegdheid te geven, om in zeer uitzonderlijke gevallen, ook strafrechtelijke vorderingen mee te laten nemen in een Wsnp-traject.

Voor het toelaten van iemand tot een Wsnp-traject geldt dat deze te goeder trouw moet zijn bij het aangaan van schulden. Met de wijzigingen van de Wsnp in 2023 is de goede trouw toets verkort van vijf naar drie jaar.[35] Voor schulden voortvloeiende uit een onherroepelijke veroordeling ter zake van één of meer misdrijven geldt nog steeds een termijn van vijf jaar.[36] In bepaalde gevallen kan de rechter iemand in zo'n situatie toch toelaten tot de Wsnp. Dat kan wanneer er voldoende aannemelijk is gemaakt dat de omstandigheden die bepalend zijn geweest voor het ontstaan of onbetaald laten van de schulden onder controle zijn.[37] Het is aan de rechter om te beoordelen of voldoende is aangetoond dat de omstandigheden onder controle zijn.

In de Faillissementswet (Fw) staat daarnaast dat er geen schone lei wordt verleend voor strafrechtelijke vorderingen (zoals geldboetes, ontnemingsmaatregelen of schadevergoedingsmaatregelen opgelegd door de strafrechter).[38] In de praktijk betekent dit dat als iemand is toegelaten tot de WSNP, deze vorderingen wel kunnen worden meegenomen in het WSNP-traject en daar op kan worden afgelost, maar dat deze niet onder de schone lei komen te vallen en het deel wat niet wordt afgelost dus afdwingbaar blijft na afloop van een WSNP-traject. Daarnaast is het zo dat het CJIB de ruimte heeft om ambtshalve een betalingsregeling voor te stellen na afloop van WSNP-traject voor deze vorderingen waarop wel is afgelost maar die niet onder de schone lei vallen.[39] Op deze manier wordt voorkomen dat er na afloop van een WSNP-traject meteen kosten worden gemaakt als gevolg van de inzet van dwangmaatregelen.

5.4 Verbeter begeleiding na schuldhulpverleningstraject in samenwerking met vrijwillige schuldhulpverleningsorganisaties

Initiatiefnemer wijst op het belang van nazorg na een schuldhulpverleningstraject. Initiatiefnemer stelt voor om, net als bij de toegang tot schuldhulpverlening, de samenwerking met vrijwilligersorganisaties te versterken en hen een nadrukkelijke rol te geven in nazorg na saneringstrajecten.

Het kabinet erkent dat goede begeleiding tijdens en als nazorg van schuldhulpverlening een belangrijk onderdeel is om inwoners duurzaam financieel gezond te krijgen. Met de basisdienstverlening worden gemeenten aangespoord tot en ondersteund bij een doeltreffende inrichting van begeleidingstrajecten.

Vrijwilligersorganisaties kunnen hierin een rol spelen. In de basisdienstverlening is ook expliciet aandacht hoe de vrijwilligersorganisaties een rol kunnen spelen voor het bieden van begeleiding. Door VNG is een handreiking opgesteld voor gemeenten met daarin handvatten hoe zij de samenwerking met vrijwilligersorganisaties voor deze hulp vorm kunnen geven.[40] Invulling hiervan past binnen het decentrale kader waarbinnen gemeenten opereren.

[34] https://www.nvvk.nl/werkwijzers/ex-gedetineerden/inleiding
[35] Artikel 288 lid 1 onder b Fw
[36] Artikel 288 lid 2 onder c Fw dat verwijst naar artikel 358 lid 4 Fw.
[37] Artikel 288 lid 3.
[38] Artikel 358 lid 4 Fw.
[39] Zie artikel 2.6 van de Beleidsregels betalingsregelingen Rijk 2026.
[40] vng-handreiking-samenwerken-met-vrijwilligersorganisaties-20241009.pdf